

शाळेतील विद्यार्थ्यांवरील होणा-या
अत्याचाराची तक्रार दाखल
करण्याबाबत. POCSO e-BOX

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण२०१६/प्र.क.(१४४/१६)/एसडी-६
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय (विस्तार), मुंबई-३२
दिनांक: ०४ ऑक्टोबर, २०१६.

वाचा- राष्ट्रीय बालहक्क अधिकार आयोगाचे, दि. २६ ऑगस्ट, २०१६ चे पत्र

परिपत्रक-

बालकांवर होणा-या लैंगिक अत्याचाराचे प्रमाण वाढत असल्याचे काही घटनांवरून स्पष्ट होत आहे. तसेच या प्रकरणामुळे मुलांचे मानसिक खच्चीकरण होतेच पण ते नैराश्याच्या गर्तेत जातात. सदर मुले त्यांच्यावर झालेल्या अत्याचाराची तक्रार कोठे करावयाची याची माहिती नसल्याने आपल्यावर झालेल्या अत्याचाराबाबत कोणाकडे वाच्यताही करू शकत नाहीत. परिणामी अशा प्रसंगांना त्यांना वारंवार बळी पडावे लागते. या सर्व बाबी विचारात घेवून राष्ट्रीय बाल अधिकार संरक्षण (NCPCR) आयोगाने मुलांवर होत असलेल्या तक्रारीसाठी www.ncpcr.gov.in या वेबसाईटवर POCSO e- BOX तयार केला असून सदर ठिकाणी प्रेस केल्यास सदर तक्रार राष्ट्रीय बाल अधिकार संरक्षण (NCPCR) या आयोगाकडे प्राप्त होते. त्यानुसार राष्ट्रीय बाल अधिकार संरक्षण (NCPCR) आयोगाकडून तक्रारीवर उचित कार्यवाही केली जाते.

राष्ट्रीय बाल अधिकार संरक्षण आयोगाने शाळेतील मुलांवरील होणा-या मारहाण, लैंगिक छळ, दहशत इत्यादी स्वरूपाच्या तक्रारी सादर करण्यासाठी हा POCSO e- BOX तयार केला असून सदर ई बॉक्सद्वारे त्यांच्यावर झालेल्या अत्याचाराची ऑनलाईन तक्रार राष्ट्रीय बाल अधिकार संरक्षण आयोगाकडे दाखल करू शकतात. याची माहिती अधिकाधिक मुलापर्यंत पोहचणे आवश्यक असून या करिता राष्ट्रीय बाल अधिकार संरक्षण आयोगाची वेबसाईट www.ncpcr.gov.in आणि POCSO e- BOX या सुविधाबाबतची माहिती सर्व शाळांमध्ये विद्यार्थ्यांच्या मदतीसाठी शाळेच्या नोटीस बोर्डवर प्रदर्शित करून सर्व मुलांच्या नजरेत आणण्यात यावी. तसेच सर्व मुख्याध्यापकांनी व शिक्षकांनी ही सुविधा सर्व विद्यार्थ्यांच्या निर्देशनास आणून याची माहिती सर्वांना द्यावी.

सदर परिपत्रक सर्व शिक्षण अधिकारी, प्राथमिक व माध्यमिक यांनी जिल्ह्यातील सर्व प्राथमिक/माध्यमिक शाळांचे मुख्याध्यापक यांना पाठविण्यात यावे.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०१६१००५१५३४३७९४२१ असा आहे. हे परिपत्रक डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(डॉ.सुवर्णा खरात)
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत, माहितीसाठी व आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी अग्रेषित.

१. मा.प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.प्रधान सचिव, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, जी.टी.हॉस्पिटल, मुंबई.
३. मा.मंत्री, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे विशेष कार्य अधिकारी.
४. मा.आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
५. मा.राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र राज्य प्राथमिक शिक्षण परिषद, जवाहर बालभवन, चर्नीरोड, मुंबई.
६. सह सचिव/उप सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. मा.प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे विशेष कार्य अधिकारी.
८. शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
९. शिक्षण संचालक, (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१०. सर्व महानगरपालिका आयुक्त
११. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
१२. सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक,
१३. सर्व शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक / माध्यमिक), सर्व शिक्षण निरीक्षक, मुंबई
१४. सर्व शाळांचे मुख्याध्यापक (प्राथमिक / माध्यमिक)

प्रत, निवड नस्ती, एसडी-६.

NATIONAL COMMISSION FOR PROTECTION OF CHILD RIGHTS (NCPCR)

NCPCR is a statutory body constituted under the provisions of the Commissions for Protection of Child Rights (CPCR) Act, 2005 for the protection of child rights.

NCPCR has been mandated to monitor the implementation of Protection of Children from Sexual Offences (POCSO) Act, 2012.

POCSO Act was enacted by the Government of India to protect children from offences of sexual assault, sexual harassment and pornography; while safeguarding the interest of the child at every stage of the judicial process, by incorporating child friendly mechanisms for reporting, recording of evidence, investigation and speedy trial of offences through designated Special Courts.

According to a study, about 53% of children surveyed, reported having faced one or the other form of sexual abuse. It has been found that in most cases, the offender is a family member/near relative or an acquaintance. The child victim in such cases generally does not report these incidents which may occur repeatedly over a period of time. Sexual abuse scars the psyche of the affected child for the entire life.

POCSO e-box is a major initiative by NCPCR to help children seek help and report such crimes directly to the Commission.

FILING COMPLAINT THROUGH POCSO E-BOX

The POCSO e-box is an easy and direct medium for reporting any case of sexual assault under Protection of Children from Sexual Offences (POCSO) Act, 2012. It is displayed prominently in the home page of NCPCR website where the user has to simply press a button named, POCSO e-box which will navigate to a page with the window having a short animation movie

visit <http://www.ncpcr.gov.in>

telling children/complainant that it's not their fault and they need not have to feel bad. The NCPCR is their friend and will help them. This page will have an arrow button with "Press here". When pressed it will navigate to a page asking picture options.

User has to simply select at least one picture option, fill this form and click on submit button to register the complaint.

क्या आपको कोई परेशान कर रहा है, बताएं, कौन और कैसे ?
Tell us how you are being harassed ?

चित्र चुनें / Select Picture(s)

After this an acknowledgment that the complaint has been registered along with a complaint number will be displayed.

Form fields for registration:

- name
- 1121464736
- id@ncpcr.com
- DP

6 - नीचे बटन दबाएं / Click on Submit

*Complaints can also be sent in person,
by post, through messenger or
any other means to the following
address:*

NATIONAL COMMISSION FOR PROTECTION OF CHILD RIGHTS
(NCPCR)
5th Floor, Chandra lok Building
36, Jan path, New Delhi-110001 India
visit <http://www.ncpcr.gov.in>

Follow us @NCPCR_
Like us /NCPCR.Official
Watch more /channel/NCPCR

NCPCR POCSO e-button on
www.ncpcr.gov.in

E-mail id: pocsoebox-ncpcr@gov.in
Mobile No. 9868235077

In any emergency please contact:
Police: 100, Childline 1098

हमने ठाना है,
बच्चों को शोषण से बचाना है!

राष्ट्रीय बाल अधिकार संरक्षण आयोग
National Commission for Protection of Child Rights

POCSO e-box

When you get an unsafe touch, you may feel
bad, confused and helpless
You need not feel "bad" because it's not your fault

